

Ystad-Österlenregionens
miljöförbund

PROJEKT

Skolor

Rapport avseende tillsynsprojekt 2018

Ystad-Österlenregionens miljöförbund

Gladanleden 2, 273 36 TOMELILLA, telefon: 0417-57 35 00, e-post: exp@ystadosterlenmiljo.se
hemsida: www.ystadosterlenmiljo.se

Syfte och mål

Syftet med projektet var att identifiera aktuella skolor och med stöd av miljöbalken genomföra tillsyn på områdena hälsoskydd och miljöskydd.

Bakgrund

Direktionen har antagit en verksamhetsplan för Ystad-Österlenregionens miljöförbund. Verksamhetsplanen anger att alla skolor ska inspekteras under 2018. Miljöbalkens förordning om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd § 38 föreskriver att kommunen, förutom vad som framgår av förordningen (1998:900) om tillsyn enligt miljöbalken, ska ägna särskild uppmärksamhet åt bland annat lokaler för undervisning, vård eller annat omhändertagande. Förutom skolor ingår i denna grupp förskolor, äldreboende, LSS-boende, häkte, anstalt mm. Oftast ligger tyngdpunkten på frågor rörande hälsoskydd såsom ventilation, buller, dricksvatten, fukt, lokalvård mm. men inbegriper även miljöskyddsfrågor, exempelvis cisterner, kemikaliehantering, avlopp, avfall mm. Under projektet 2018 utfördes tillsyn på de flesta frågor rörande hälso- och miljöskydd men eftersom tidigare projekt indikerat brister inom vissa områden låg fokus på frågor rörande städning och ventilation.

Genomförande

Aktuella register över både kommunala och privata skolor finns hos den kommunala förvaltning som ansvarar för frågor rörande undervisning. Information inhämtades från dessa förvaltningar varefter aktuella skolor eller förvaltningar tillskrevs via e-post där verksamhetsutövarna informerades om projektet. Till e-posten bifogades information om tidsbokning, egenkontroll samt den checklista som avsågs användas vid tillsynen.

Inspektionen/tillsynen utfördes oftast tillsammans med rektor (eller annan verksamhetsansvarig), skyddsombud och vaktmästare. Inspektionen startade med en sittning där checklistan gick igenom. Därefter företogs vandring runt de aktuella lokalerna med mer ingående inspektion samt i vissa fall mätning. Inspektionen avslutades med att sammanfatta de huvudsakliga intrycken och bristerna för verksamhetsutövaren.

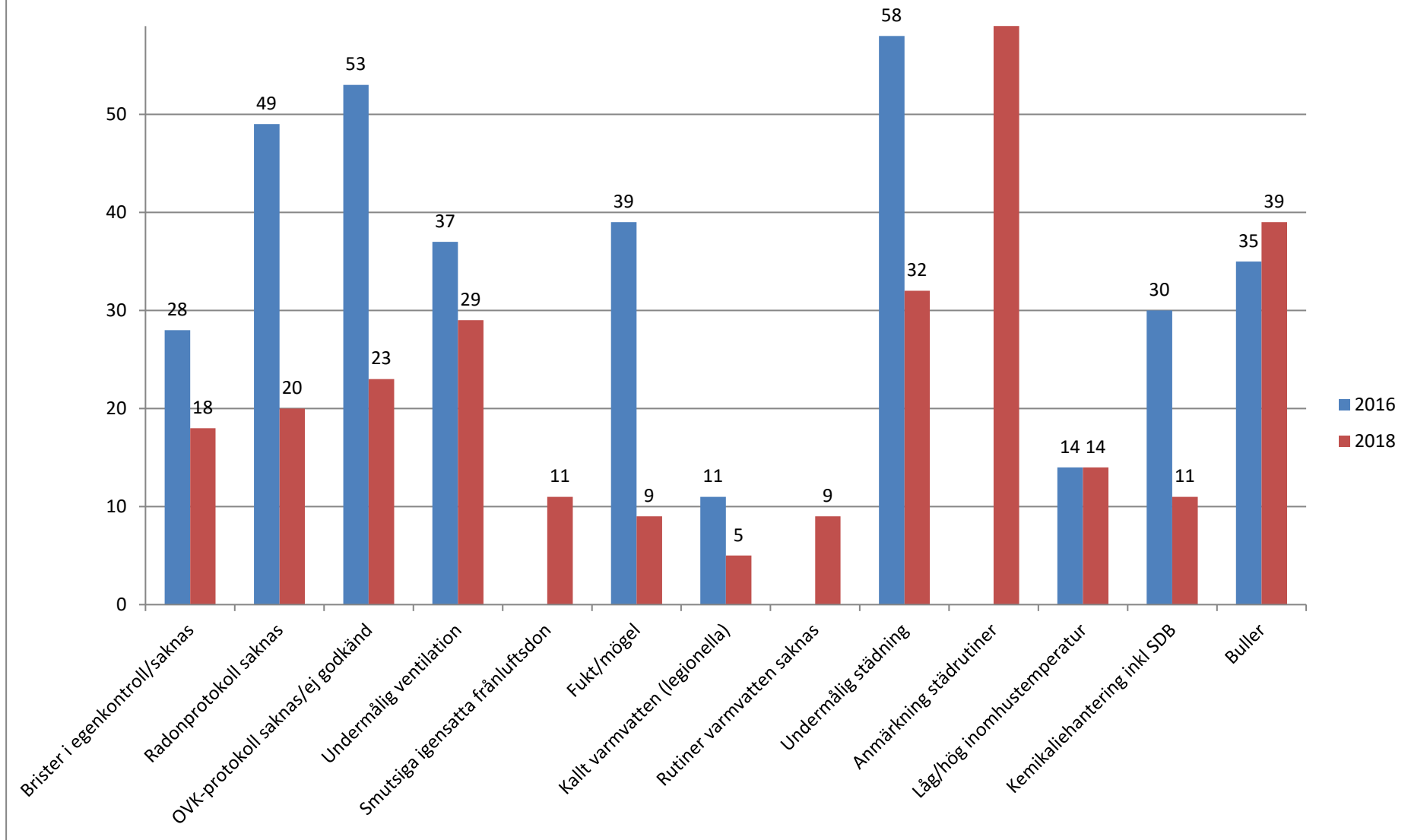
Även oanmäld tillsyn av rökförbud på skolgårdar enligt tobakslagen (1993:581) utfördes enligt speciell checklista.

Inspektionsrapport sammanställdes och skickades till verksamhetsutövarna för information samt åtgärd. För de kommunala skolorna skickades inspektionsrapporten till den förvaltning som är ansvarig för frågor rörande undervisning samt fastigheten.

Resultat

Under projektet inspekterades 33 kommunala samt 11 privata skolor. Totalt 44 stycken skolor. I nedanstående diagram sammanfattas de viktigaste bristerna/påpekanden som noterades vid tillsynen. Diagrammet jämför tillsynen 2016 (blå stapel) med tillsynen 2018 (röd stapel).

Brister och påpekanden (i procent av 44 objekt)

Ystad-Österlenregionens miljöförbund

Gladanleden 2, 273 36 TOMELILLA, telefon: 0417-57 35 00, e-post: exp@ystadosterlenmiljo.se
hemsida: www.ystadosterlenmiljo.se

För radon noteras en klar förbättring då radonprotokoll fanns på plats vid 49% (2016) respektive 20% (2018) av skolorna. Det har även framkommit att godkända protokoll finns för de flesta skolor men att de inte vidarebefordrats till skolorna. Dessa protokoll ska finnas på plats dels för kontrollmyndighetens skull men framförallt för att verksamheten själv ska ha kunskap om samt vara förvissad om att skolan har en god inomhusmiljö.

Även frågan rörande OVK-protokoll (Obligatorisk VentilationsKontroll) har förbättrats. Stapeln redovisar att protokoll ej fanns på plats eller att de var ej godkända. 2016 var det brister vid 53% av skolorna och till 2018 hade bristerna sjunkit till 23% av skolorna.

Vid tillsynen 2018 konstaterades att 29% av skolorna hade undermålig ventilation jämfört med 37% 2016. Vid dessa tillfällen har miljöförbundet noterat antingen driftstopp eller att ventilationen uppvisat så låg luftomsättning att vidare utredning krävs. Även här har antalet brister sjunkit men miljöförbundet anser att det fortfarande för mycket då en av fyra skolor har undermålig ventilation. Skolor med undermålig ventilation tillskrivs angående utredning och åtgärd. Åtgärderna följs upp av miljöförbundet under 2019.

Problemen med fukt-eller mögelskador har minskat avsevärt under perioden. Från 39% 2016 till 9% 2018. Miljöförbundet upplever att denna typ av skador oftast blir väl utredda och åtgärdade av verksamheterna.

För att undvika tillväxt av legionellabakterier i dricksvattensledningar krävs en vattentemperatur överstigande 50 grader. Vid mätning 2018 konstaterades att endast 5% av skolorna hade tappkranar med en vattentemperatur understigande 50 grader jämfört med 11% 2016.

Ett fokusområde under 2018 var städning. Eftersom miljöförbundet funnit brister inom detta område vid tidigare tillsyn utformades checklistan för tillsynen 2018 på så sätt att fler punkter vad gäller städning kontrollerades. Angående fall där undermålig städning konstaterats var utvecklingen positiv. Från 58 % 2016 sjönk andelen skolor med undermålig städning till 32% 2018. konstaterades undermålig städning. Oftast handlade det om damm på högt belägna ytor (lampor, ventilationskanaler) men kunde även röra smutsiga golv i klassrum. Vid tillsynen 2018 studerades även verksamheternas städschema/städavtal angående huruvida de fanns på plats eller om de saknade uppgifter om städning av vissa utrymmen. Vid 82% av skolorna noteras brister. Det är en hög siffra och beror till en del på de nya frågor miljöförbundet ställer. Exempelvis krav på regelbunden rengöring av redskap i idrottshallar mm. De skolor med undermålig städning tillskrivs varefter miljöförbundet följer upp åtgärder under 2019.

Problem med hög ljudnivå inomhus (buller från installationer) konstaterades vid 35 % av skolorna 2016 samt 39% av skolorna 2018. Det är det enda området där bristerna ökat sedan 2016. Viss del av ökningen kan tillskrivas det faktum att miljöförbundet i högre grad utförde bullermätning på plats 2018. Miljöförbundet anser att frågan är viktig dels eftersom undervisning och lärande påverkas negativt av buller i klassrum samt dels eftersom så stor del som 39% av skolorna hade klassrum med buller som överskrider gällande riktvärden.

Slutsats/utvärdering

Jämfört med tillsynen 2016 har antalet brister på de flesta områden minskat på ett positivt sätt. Skolor och fastighetsägare har vidtagit åtgärder som medfört förbättringar vilket visat sig vid tillsynen 2018. För tre områden anser dock miljöförbundet att verksamheterna måste fortsätta vidta åtgärder. Detta gäller områdena buller, städning och ventilation.

Vissa av de konstaterade bristerna har bedömts vara så allvarliga att miljöförbundet har beslutat om föreläggande. Detta gäller främst brister som inte åtgärdats trots påpekande i tidigare inspektionsrapporter. Andra brister noteras i inspektionsrapporterna och följs upp inom ett år. Mindre brister noteras i inspektionsrapporterna och följs upp vid nästa tillsyn.

Jämfört med andra verksamheter inom hälsoskyddsområdet är skolor prioriterade objekt. Miljöförbundets inspekterar kommunernas samtliga skolor med två års mellanrum. Mot bakgrund av de brister som konstaterats i detta projekt bedöms att regelbunden tillsyn är fortsatt nödvändig samt att det aktuella tillsynsintervallet (inspektion vartannat år) är rimligt.

Författare: Ulf Olsson, Jon hall, Åsa Ekberg och Eva Karlsvärd